

USODEN SPOR MED ŠPANSKIMI REPUBLIKANCI

**FRANCO BO ŠE ENKRAT POZVAL
REPUBLIKANCE K PREDAJI, POTEM
BO PA NEUSMILJENO UDARIL**

General Casado je odstranil dr. Negrina. — Skle-
miti hoče časten mir. — Negrin je hotel pobegni-
ti. — V novi vladi so zastopane vse stranke. —
Negrin ni držal svojih obljub.

MADRID, Španka, 6. marca. — Ko so vojaški
poveljniki izvedeli, da se je ministrski predsednik
dr. Juan Negrin s svojim ministri pripravljaj, da
pobegne iz Španske, so ga malo pred polnočjo oč-
stili.

Poveljniki so takoj postavili narodni obrambni
odbor sedmih mož pod generalom Segismundo
Casadom, ki je takoj nato po radiju naznanil, da
bo doseženo premirje pod pogojem, da dobe re-
publikanci obljubo, da proti njim ne bo nikakih
represalij in da na Španskem ne bo nikakega tu-
jega gospodstva.

Socijalistični voditelj Julian Besteiro, ki je tudi
član obrambnega odbora, pa je rekel: "Borili se
bomo do konca, dokler nam ni zagotovljena neod-
visnost."

Po mnenju tujih opazovalcev je strmoglavljenje
Negrinove vlade uvod k republikanski predaji,
kajti Casado in Besteiro se zavzemata za mir, ako
ponudi general Franco sprejemljive pogoje.

Casado je rekel, da bo armada skrbela za to, da
dr. Negrin in njegovi ministri ne bodo pobegnili
čez mejo. Iz tega je mogoče sklepati, da so Negrin
in njegovi ministri na kakem kraju med Madri-
dom in Valencijo zaprti.

Casado je po radiju med drugim rekel:

"Kocka je padla — ostati moramo v vojnem sta-
nju, dokler ne prejmemo jamstva za mir, ki bo
jamčil za neodvisnost Španske in bodo opuščene
represalije

"Ne bojujemo se iz svoje lastne volje. Imeti pa
hočemo deželo pristo vseh imperjalističnih te-
ženj."

Malo uro poprej se je dr. Negrin postavil za dik-
tatorja nad 9 provincami in 8.000.000 naroda ter
je odstavil generala Jose Miaja kot vrhovnega
poveljnika vseh armad na suhem, na morju in v
zraku. Nato pa je naznanil, da je prevzel vso vo-
jaško in politično oblast.

General Casado je bil nedavno imenovan za po-
veljnika okoli Madrida, ko je bil po padcu Barce-
lone general Miaja imenovan za vrhovnega po-
veljnika vseh armad.

Glede Negrina je rekel Casado:

"Prišel je čas, da je narodu povedana resnica.
Negrin in njegovi privrženci hočejo obdržati na-
slov vladarjev in nič delati. V Kataloniji so spre-
jel vse in so se podvrgli vsemu. Tako pa ne more
več dalje. Ko so zahtevali od naroda odločen od-
por, so načelniki vlade mislili na beg čez mejo."

General Casado bo poveljeval armadi 400.000
mož in se bo branil proti generalu Francu, ki ima
dvakrat toliko vojakov.

Havasova časnikarska agentura poroča, da je
general Casada rekel:

"Bojevali se bomo, dokler ne podpišemo častne-
ga miru. Španski narod se bori za svojo svobodo
in se bo branil, dokler mu tak mir ni zajamčen.
Ali mir za Špance, ali pa boj do smrti."

Neko poročilo iz Hendaye pravi, da general
Franco pripravljaj zadnji ultimatum, po katerem
bo republikancem določil čas za predajo. Ako se
republikanci ne bodo hoteli podati, tedaj bo ge-
neral Franco vrgel v boj najmočnejšo armado v
celi državljanski vojni.

CIO in AFL se morata sporazumeti

**NOVA NALOGA
DR. SCHACHTA**

Po Hitlerjevem naročilu.
bo dr. Schacht oživil
vnanjo trgovino. — Pr-
vi njegov namen je pri-
dobiti Romunsko.

BERLIN, Nemčija, 5. mar-
ca. — Kancelar Hitler je finan-
čnemu "čarovniku" dr. Hjal-
maru Schachtu, ki je bil ne-
davno odstavljen kot predse-
dnik nemške državne banke, po-
veril nalogo, da vodi veliko
kampanjo za oživenje vnanje
trgovine.

Ob istem času pa je tudi
Hitlerjeva desna roka maršal
Hermann Goering odpotoval v
Italijo, kjer namerava ostati
več tednov in bo tudi z Musso-
linijem imel več važnih razgo-
vorov. Goering bo z Mussoli-
nijem tudi razpravljaj o ita-
lijskih aspiracijah na račun
Francije ter o odnosih Nem-
čije in Italije do fašistične
Španske.

Hitler je osebno dal dr. H.
Schachtu navodila, da naj išče
nove trge za nemške izdelke, v
prvi vrsti, da dobi čim več tu-
jega denarja in da izboljša fi-
nančni položaj, ki je skrajno
slab vsled zmrznjenih dolgov
in kreditov.

Ta načrt je posebne važno-
sti, ker je zadnje čase tudi An-
glija pričela skušati izboljšati
trgovske odnose z državami
severne Evrope in tudi z Ru-
sijo.

Dr. Schacht bo pričel s svo-
jo kampanjo v nekaj tednih ter
bo obiskal več držav, zlasti Ro-
munsko, kjer skuša Anglija
in Francija doseči svoj vpliv.

Kritični položaj, katerega bo
dr. Schacht skušal izboljšati,
nacija sami priznavajo, ko pra-
vijo, da mora biti vnanja trgo-
vina Nemčija letos zvišana za
najmanj 15 odstotkov, ako ne-
če znatno znižati uvoza.

Nemčija je lansko leto dose-
gla v proizvodnji železa višek v
celi svoji zgodovini in sicer
največ zaradi oboroževanja
ter je v proizvodnji železa dru-
ga država na svetu, kajti za
Združenimi državami, ki pro-
ducirajo največ železa na sve-
tu, je zaostala samo za 4 miljo-
ne ton.

NEMIRI V INDIJI

BENARES, Indija, 6. mar-
ca. — Angleški vojski so stre-
ljali na uporne Mohamedance
in Indijce. Proti koncu tedna
je bilo ubitih 30 ljudi, ranje-
nih pa okoli 100.

ZIDJE DOSPELI V ŠANGHAJ

ŠANGHAJ, Kitajška, 6.
marca. — V Šanghaj je dospe-
lo iz Nemčije 400 Židov. V
Šanghaju je bilo že prej 3000
Židov.

ADVERTISE IN

"GLAS NARODA"

**SENATORJI SO
ODOBRILI
NAKUP LETAL.**

Kongres podpira pred-
sednika v obrambnem
programu. — Senat je
glasoval za 6000 aero-
planov.

WASHINGTON, D. C., 7.
marca. — Navzlic ostri in dol-
gi debati o vnanji politiki
predsednika Roosevelta je se-
nat odobril predsednikov o-
brambni program, da je zrač-
na armada povišana na 6000
aeroplanov, to je 500 aeropla-
nov več, kot pa jih je dovolil
la poslanska zbornica.

Senatorji pa so se obenem
tudi poslužili priložnosti, da
so pokazali, da imajo radi var-
čevanje in da ne odobrujejo ve-
likih privatnih dobičkov pri
izdatkih za obrambo. Skoro
soglasno je bila sprejeta do-
ločba, da dobiček pri novih ae-
roplanih ne sme presegati 10
odstotkov.

Senat je tudi razpravljaj o
utrditvi Panamskega kanala.

Drugi važni dogodki v sena-
tu so:

Admiral William D. Leahy,
ki se je vrnil z mornariških
manevrov s predsednikom F.
D. Rooseveltom, je senatnemu
vojaškemu odboru dokazoval,
da je neobhodno potrebno utr-
diti otok Guam, za kar je po-
trebno \$5.000.000. Vojaški o-
bor pa je bil hladen proti ad-
miralovemu priporočilu, ki ga
je zavrgla že tudi poslanska
zbornica.

Senat pa je potrdil običajni
proračun vojnega departmen-
ta v znesku \$500.000.000. Ta
proračun je že tudi sprejela
poslanska zbornica brez vsake-
ga pridržka.

MARTIN PROTI KOMUNI- STOM

DETROIT, Mich., 6. marca.
— Konvencija United Auto-
mobile Workers unije, ki jo je
sklicaj Homer Martin, je odo-
brila danes ustavni amend-
ment, ki določa, da ne sme no-
ben unijski član pripadati ko-
munistični, fašistični ali nacij-
ski stranki.

JAPONSKA PONUJA PRIJA- TELSTVO

TOKIO, Japonska, 6. mar-
ca. — Minister za vnanje za-
deve Arita je danes rekel v
poslanski zbornici, da želi Ja-
ponska ostati v prijateljskih
odnosih z Združenimi drža-
vami in Anglijo. V isti sapi je
pa predlagal, da mora imeti
Japonska brodovje, s katerim
se ne bo moglo meriti brodov-
je nobene druge države na
svetu.

ALI ste že naročili
Slovensko - Ameri-
kanski Koledar za
leto 1939?

**ROMUNSKA BO
IZGNALA ŽIDE**

Romunska se je glede ži-
dovskega vpraša nja
dogovorila s Poljsko.
Najnovijeje odredbe
nemške vlade.

VARŠAVA, Poljska, 6. mar-
ca. — Romunski vnanji mini-
ster Grigore Gafencu in polj-
ski vnanji minister Josip Beck
sta se zedinila v tem, da obe
deželi naprosite kolonialne
države, da prevzamejo njuno
številno židovsko prebivalstvo.

Oba vnanja ministra sta tudi
razpravljaj o skupni meji
med Poljsko in Madžarsko, v
katerem slučaju naj bi Ma-
džarska dobila karpatsko U-
krajino, in o prekupu, ki bi ve-
zal Vislo z Donavo.

Poljski dijaki so opustili
protnemške demonstracije ter
so prepustili vladi, da porav-
na spor, ki je nastal vsled na-
pisa v neki kavarni: "Vstop
psom in Poljakom ni dovo-
ljen."

Poljska je leta 1931 imela
3.114.000 Židov, ali 9 odstot-
kov celega svojega prebival-
stva. Po letu 1931 je to šte-
lo še znatno poskočilo, ker je
prišlo mnogo Židov iz Nemčije
in Čehoslovaške.

Romunska pa je imela po
ljudskem štetju leta 1934 pe-
tino židovskega prebivalstva.

BERLIN, Nemčija, 6. mar-
ca. — Ko je nemška vlada iz-
ločila vse Žide iz trgovine, in-
dustrije in obrti, je izdala po-
sebno odredbo, po kateri mo-
rajo Židje delati pri javnih in
privatnih delih, toda morajo
biti ločeni od arijskih delavcev.

To odredbo je izdal po naro-
čilu maršala Goeringa dr. F.
Syrup in je s tem izpolnil ob-
ljubo, katero je nemška vlada
dala predsedniku mednarodne
ga odbora za židovske begun-
ce Georgeu Rubleeju, da be
Židom dana priložnost, da si
služijo kruh.

Odredba med drugim pravi:
"Država nikakor ne mara,
da delovna sila brezposelnih
Židov ne bi bila izrabljena in
bi jih morala celo javnost pod-
pirati brez kakakega dela. Zato
je treba skrbeti, da so zaposle-
ni vsi brezposelni in dela zmo-
žni Židje pri nujnih in važnih
javnih delih."

Nato Syrup pozivljaj vse po-
djetnike, da sprejemajo na do-
lo Žide in jim obljublaj, da
njihovo pokletje zaradi zapo-
slenja Židov ne bo trpelo ško-
de.

Židje, ki niso vajeni težko
delati, se sedaj boje, da bodo
moral opravlaj najtežja ro-
na dela, kot graditi ceste itd.
Ker pa je vlada preiskala, kaj
je kak Žid zmožen delati, bo-
do najbrže Židje nameščeni pri
takem delu, ki so še ga izučili.

Nacijska vlada bi rada iz-
gnala iz Nemčije vse Žide, to-
da po mednarodnem pravu te-

**ČE BI SE SPORAZUMA NE DALO
DOSEČI, BO F. D. R. POSREDOVAL**

WASHINGTON, D. C., 6. marca. — Spočetka
je bilo rečeno, da predsednik Roosevelt želi, da bi
se Lewisov Kongres za industrijalno organizacijo
in Ameriška delavska federacija sporazumela,
zdaj se je pa izvedelo, da to naravnost zahteva.

FRANCOSKE PRIPRAVE V AFRIKI

Francoski generali v Tu-
niziji in Maroku se po-
svetujejo. — Konfe-
renco je sklicaj general
Nogues.

TUNIS, Tunizija, 6. marca.
— Domači generali iz franco-
ske Tunizije in Maroka so se
za zaklenjenimi vrati posveto-
vali s šestimi generali in enim
admiralom iz Francije glede
obrambe francoskih posestev
v severni Afriki.

Konferenco je sklicaj gene-
ral August Nogues, ki je v
rhovni poveljnik francoske ar-
made v Afriki, kmalu zatem
ko se je vrnil z nadziranja u-
trdb v južni Tuniziji, ki meji
na italijansko Libijo.

General Nogues je imel po-
svetovanje z ministrskim pred-
sednikom Daladierom v Pari-
zu ter se takoj odpeljal v Mar-
seilles, od koder je z aeropla-
nom priletel v Alžir in od tam
v Tunizijo.

AJACCIO, Korzika, dne 6.
marca. — Francoska tajna po-
licija straži otok Korziko pro-
ti avtonomnemu gibanju in je
preiskala urad lista "A Muv-
ra".

Korzika je francoski otok,
ki ga hoče imeti Italija.

Policija je zaplenila nekaj
iztisov lista, ki je bil skrivaj
razpošiljan po otoku in več li-
stin, ki obravnavajo avtonom-
no gibanje.

List, ki je pisan v korziškem
narečju, je glasilo trgovatne-
ga gibanja, ki se je pričelo že
v 18. stoletju, ko so se Geno-
vežani že naveličali zatirati
korziške upore in so otok pro-
dali francoskemu kralju Lud-
viku XV.

ga ne more, ker nobena drža-
va svojih državljanov ne sme
izganjati. Zato pa z raznimi
odredbami skuša doseči, da bi
Židom napravljaj življenje ne-
znosno, da bi se sami izselili
in ji ne bi bilo mogoče očitati,
da izganja svoje državljanje.
Za Žide je življenje v Nemčiji
že sedaj nezno in radi bi se
izselili, toda nobena država
jih ne mara sprejeti.

Jutri se bo začela v Beli hi-
ši važna konferenca. Ob pol-
tred popoldne se bodo sesteli
zastopniki obeh konkurenčnih
organizacij. Trije bodo zasto-
pali Lewisovo, trije pa Gree-
novo organizacijo.

Predsednik je namignil, la
mora biti dosežen sporazum.
Če se zastopniki ne bodo mo-
gli sporazumeti, bo pozval
glavna odbora obeh organiza-
cij, naj izbereta nove vodite-
lje, ki bodo bolj voljni in bolj
popustljivi.

Predsednik bo začasno i-
gral vlogo nepristranskega
motrileca. Ako bodo nastale
kakšne težkoče, bo pa prevzel
vlogo posredovalca.

Iz zanesljivega vira se je
izvedelo, da ima predsednik
načrt za poravnavo, ki ga bo
predložil v primernem trenu-
ku.

Delavska tajnica Miss Per-
kins je trdno prepričana, da se
pogajanja ne bodo izjalovi-
la.

Razkol med CIO in AFL je
navidez nepremostljiv, toda
člani obeh organizacij bolj in
bolj uvidevajo, da jim je raz-
prtija v škodo, ne pa v dobi-
ček.

ZIDI MORAJO PLAČATI

GDANSK, Svobodno mesto,
5. marca. — Nacijski senat v
Gdanskju je postavil 6000 Ži-
dov mesta v isti razred — bo-
gate in revne — da sami skr-
bijo in plačajo svojo izselitev.

Po posebni odredbi senata so
Židje sami odgovorni za potre-
bni denar za izselitev.

Včeraj je bilo na nemško me-
jo odposlanih 500 Židov, ki
morajo sedaj sami gledati na
te, kje bodo dobili kako zave-
tje.

Baje je že bilo iz Gdanska
poslanih pet skupin Židov po
železnici, ali pa s parniki na-
ravnost iz Gdanska. Kapitan
zahnega parnika, ki je odpe-
ljal Žide, je odpeljal z zapre-
čatenim poveljem. Uradniki, ki
skrbje za prevoz Židov, so ob-
vezani k molčečnosti.

Vlada za to odklanja vsako
odgovornost ter pravi, da iz-
selitev vodijo posebna židov-
ska društva.

PETROLEJ ZA NEMCE

PRAGA, Čehoslovaška, 6.
marca. — Slovaški odbor se je
s pogajanj v Berlinu spora-
zumel z nacijsko vlado, da bo
Nemčija imela popolno pravi-
ko izkoriščati vse petrolejske
vrelke, ki bodo mogoče najdeni
na Slovaškem.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Saka, President J. Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto velja list za Ameriko \$7.00
Za New York za celo leto \$3.70
Za pol leta \$3.90
Za inozemstvo za celo leto \$7.50
Za šest let \$42.50
Za pol leta \$1.50

Subscription Yearly \$6.—

"GLAS NARODA" IZHAJA VSAKI DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN
PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 1-1242

DOPISI brez podpis in osebnosti se ne prištevajo. Denar za naročnino naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se oziroma tudi prejšnje bivališče naznači da hitreje najdemo naslovnika.

ZA HITLERJEM JAPONSKA

Ko se je pred nekaj tedni mudil angleški ministrski predsednik Chamberlain v Italiji, je neki ugledni japonski časopis povsem resno predlagal, naj povabi japonska vlada Neville Chamberlaina v Tokio, kjer se bo lahko na svoje oči prepričal, da so Japonci zadržani odločeni doseči svoj cilj.

Če bi bilo Chamberlainu potovanje predolgo in prenaporno, naj bi prišel njegov vnanji ministar lord Halifax.

Japonci so se šele pred nekaj desetletji seznanili s civilizacijo in tehniko zapadnega sveta. Videli so, kako obratno je električni stroj ter kako se da voziti z avtom in letalom.

Vse to jim je neizmerno ugajalo in so se tem novostim tako naglo in temeljito priučili, da so jih Evropeji začeli imenovati "civilizirane opice".

Ta zdevke nikakor ni bil upravičen, kajti vedno so se zanimali le za tisto, kar je bilo kaj vredno zanje, vse drugo so pa opustili.

Japonci znajo izborni posnemati in se prilastiti vse, kar jim utegne koristiti.

Naprimet: Hitler je povabil k sebi angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in mu precej odločno rekel, da mora Nemčija dobiti sudestsko ozemlje. Par tednov po tistem ga je dobila.

Japonci smatrajo to za nekakšen električni stroj. Na gumb je treba pritisniti, pa se zavrti. Chamberlaina je treba povabiti, pa možak izpolni najbolj drzne želje. In niti potni stroškov mu ni treba plačati.

Ker pa Chamberlaina ni hotelo biti, so napravili Japonci tako kot Italijani v Sredozemskem morju, ki so zasedli Španski pripadajoče Balearsko otočje. Zasedli so ogromen kitajski otok Hainan, ki je izredno velike važnosti za angleške in francoske pomorske zveze. Zaradi lepšega so izjavili, da je okupacija le "začasna" in da bodo po koncu japonsko kitajske vojne otok izpraznili.

Ko je bil nedavno Chamberlain v Rimu, mu je Mussolini resno obljubil, da bo poklical svoje vojaštvo iz Španske takoj ob koncu španske državljanske vojne. Chamberlain mu je sedel na limonice in pregovoril Francoze, da niso pomagali Barceloni.

Če je Chamberlain verjel Mussoliniju, čemu bi Angleži in Francozi ne verjeli Japoncem, da bodo izpraznili Hainan.

Toliko kot Mussoliniju se pa že more Japoncem verjeti.

Spomin na Rev. Francisa Turka

Napisal Martin Shukle, San Francisco, Cal.

V tukajšnjem mestu je mednarodna razstava ali Golden Gate International Exposition na največjem umetnem otoku med San Francisco in Oaklandom. Ob otvoritvi je izgledalo kakor da je vse ponorelo; ljudje so hodili po mestu oblečeni v obleke tistega časa, ko je bilo odkrito zlato v Californiji. Parade so se vršile tri dni.

Nastopili so razni govorniki in župani bližnjih mest, nakar je govoril Californijski Culbert L. Olsen otvoril razstavo in povabil ves svet k udeležbi. Predsednik Roosevelt je po radio imel kratke govore in v imenu Združenih držav povabil vse na razstavo, nakar je pritisnil na električni gumb, ki je dal tukaj znamenje, da je razstava formalno odprta.

Prvi dan je bilo 130,000 obiskovalcev, drugi dan nekaj čez 100,000.

Med tistim hruščem in trščem je pa žalosten dogodek pretresel našo tukajšnjo naselbino.

Smrt je pobrala nam vsem priljubljenega in od vsega mesta spoštovanega župnika Fr. V. Turka. 7. februarja je bil pri njem na obisku eden tukajšnjih kaplanov in sta imela zabaven večer. Prihodnji dan bi moral služiti pogrebno sv. mašo, ko so ga pa sli klicati, so ga našli nezavestnega.

Prepeljali so ga hitro v St. Mary's bolnišnico. Bilo je pa vse prizadevanje zdravnikov zastoj. Zavedel se ni več in je v soboto 11. februarja izdihnil.

Rev. Turk pod tem imenom ni bil znan samo nam, ampak vsemu mestu. Rojen je bil dne 27. novembra 1879 v Verdunu pri Novem mestu, sin Franca in Magdalene Turk.

Kakor večina naših pobožnih slovenskih mater je bila tudi želja njegove matere, da ako ga bo mogla poslati v šole, da bo duhovnik. Njena želja se ji je tudi izpolnila.

Ljudsko šolo je dovršil v Stopičih. Po dovršeni ljudski šoli je šel na gimnazijo v Novo mesto. Delati je moral v samostanu kakor ministrant in pometač, da si je služil hrano.

Leta 1897 je prišel na obisk v staro domovino škof Janez Stariha iz South Dakote. Njegova želja je bila, da dobi dva mlada študenta, katera se pripravljata za duhovniški stan, in ju odpelje v Ameriko, da tukaj dovršita semenišče in se naučita angleščine.

Priporočili so mu Francisa Turka in nekega drugega. Mladi Turk je istega leta dal slovo domovini, očetu, materi, bratom in sestram in po prihodu sem, stopil v St. Paul Seminary v Minnesoti dne 8. sept. 1897. V mašnika je bil posvečen 12. junija 1903.

Prvi slovenski duhovnik, ki je prišel v San Francisco, je bil J. Jeram. Ko je po znani nameri, da naseli naše ljudi skupno v Rajski dolini propadel, tako da se je vse razbilo in se je on žalostno končal, je bil naš narod tukaj brez duhovnega pastirja. Ljudje so hodili v razne cerkve, katere so jim bile najbližje. Razočarani, ker so izgubili težko pridružen denar, niso več verjeli nobenemu duhovniku, da je pošten.

Leta 1902 je prišel v San Francisco misijonar Henrik Potempe iz Dalmacije. Združil je nekoliko Slovencev in Hrvatov in je dobil na razpolago kapelico v cerkvi sv. Ignacija, kjer je pričel maševati in pridigati v hrvaščini. Govoril je nadškofu, da je potreba duhovnika za tukajšnji slovenski narod.

Tako je tukajšnji nadškof leta 1903 imenoval novomašnika Francisa Turka, da prevzame duhovno vodstvo nad našim narodom v San Francisco. Veliko delo.

Določili so mu kos prazne zemlje, kjer lahko postavi cerkev, ako je narod pripravljen vse plačati. Ker je imel namreč v prijazno besedo za vsakega, si je kmalu pridobil prijateljev, dasiravno so mu Slovenci tožili o bridkih izkušnjah v Rajski dolini.

Kmalu je sprevidel, da tvorijo Hrvati večino našega naroda in ker je govoril dobro tudi hrvaški, si je kmalu pridobil prijatelje med Hrvati. Lotil se je težke naloge, postaviti cerkev. Uspeh je imel dober, ker že v letu 1904 je bila po škofu Janezu Starihu iz So. Dakote posvečena naša cerkev v navzočnosti našega naroda iz cele Californije.

Potres in ogenj sta pa cerkev že dne 18. aprila 1906 uničila. Mladi župnik, ki si je kmalu rešil obleko in to kar je mogel nesti, ker ogenj se je širil tako hitro, da voza iskati ni bilo časa. Zgorelo je vse. Kam pa sedaj?

Ker smo vsi rojaki bežali na hrib, je dobil hrib ime Kranjski hrib, kjer je sedaj naša naselbina in kjer imamo večina svoje domove. Tako je pribežal med nas tudi naš župnik. Ker je bilo na hribu še dosti praznih lotov in ker nas je bilo zaradi ognja več brez dela, smo se pa kar lotili postavljati cerkev. Pomagal je tudi sam. Kmalu je stala štirioglasta stavba z malim oltarjem, kjer je maševal, mi smo bili pa nekateri znotraj, večina pa zunaj pri maši. To je trajalo da so mesto počistili in je bil obrat spet v teku. Ker pa je bila ta mala cerkvica samo za nas, je pokojnik pričel zopet gledati, kako bi se postavila nova cerkev. Z velikim delom

in trudom je zopet združil narod, da se prične zidati. Z malimi prispevki in z velikim delom se je postavila tretja cerkev na prostoru, kjer je ogeň uničil prvo. Posvečena je bila leta 1911.

Tukajšnji dnevniki so Rev. Turka ob njegovi 25-letnici imenovali "Great Church Builder."

Od tedaj naprej je bila cerkev središče našega naroda. Poleg Slovencev in Hrvatov so jo obiskovali tudi Čehi, Slovaki in Poljaki.

Pokojni Father Turk je živel samo za cerkev in svoj narod. Imel je prijateljev med vsemi. Posobno vesel je bil pa, ako je mogel preživeti kakšno prasto uro med nami.

Kakor mora je ležal na njem cerkveni dolg, od katerega je bilo treba plačevati velike obresti. Pred več leti se je pa lotil težavne naloge, hodil je nanreč od hiše do hiše, da naj ljudje prispevajo, kolikor morejo, da se ves dolg plača in da jim ne bo treba plačevati obresti. Posrečilo se mu je spraviti skupaj precejšnjo vsoto in pred par leti je bila cerkev brez dolga. Sedaj bi lahko imel po tolikem naporu bolj mirno življenje, usoda ga je pa poklicala v večni mir.

Dne 14. februarja smo ga spremili k večnemu počitku. Pogreba se je vdeležil nadškof in nad sto drugih duhovnikov poleg velikega števila našega in tujega naroda.

Ker imamo Slovenci in Hrvati skupaj del Holy Cross pokopališča, je bila njegova želja, da je pokopan med nami in si je poprej preskrbel grob. Tako se je končalo življenje polno truda in dela, in med nami tukaj je zopet eden manj.

ŠIVALKE

ŽENSKIH SLAMNIKOV, izvežbane na "box mašinah", dobe delo. — BETTY COED MILLINERY CORP., 50 W. 36th STREET, NEW YORK CITY

Peter Zgaga

PIJONIR

Z Zapada mi poroča ribniški rojak:

— Zadnja leta sem v slovenskih listih precej čital o slovenskih pijonirjih. Pa je bi-

la storija storiji podobna: kako je bil pri soldatih, kako je za hlappa služil, kako je denar našpinal in kako se je v Ameriko podal. Potem pa, kako dolgo so se vozili, kako je vihar barto metal, kako slabo košto so imeli in kakšno je bilo svidenje s prijatelji.

— Vse to sem tudi jaz doživel, pa se mi zdi, da ni vredno opisovanja.

Povedal ti bom pa, Zgaga, če boš hotel objaviti, kako sem prišel v Ameriko.

Pred štiridesetimi leti smo v Ribnici pri Cenetu malo pili. Pravzaprav ne malo, ampak tako dobro smo se imeli, da sem naslednjega jutra sklenil: — V Ameriko gremo. Pa sem res šel.

V semu sem imel spravljenih nekaj goldinarjev: toliko da je bilo za karto in za kakšen pri boljšek. Zaradi varnosti sem se peljal v Trbiž, odtam pa v laško Pontebo. Soldaščine se sicer nisem bal, ampak neumna se mi je zdelala.

V Genovi ali kje sem sedel na parnik in sem se po osema najstrednevo vožnji navžil toliko makaronov, da se mi še zdaj v glavi vrti. Slišal sem, da je nekaj naših ljudi v Duluthu, v državi Minnesoti, pa sem rekel v Castle Garden v New Yorku, da sem v Minnesoto namenjen.

— No, dobro, pa v Minnesoto, — so po angleško zagodnjali. Nisem zastopil, pa sem vedel, da je bilo tako.

Potem smo se pa vozili in vozili, in vozili in vozili, in strašno žejen sem bil. Oh, — sem si mislil, — če bi imel tisto pijačo, ki je tisto noč s Cenetove mize stekla, oh, če bi imel tisto pijačo...

Pa smo se vozili in vozili in vozili po Ameriki. Salamskega velika zemlja je to.

Dva dni in dve noči smo se vozili, mogoče smo se vozili tri dni in štiri noči, ko me pocuka konduktor za rokav in pravi: — Duluth!

Bilo je ob dveh ali treh popoldne, ko se odpravim po mesto. Imel sem naslov nekega Janeza iz Sodražice, in sem ga kazal policajem. Privandral sem do tiste hiše, kjer so mi pa odkimali in mi dopovedali, da ga ni več.

Hodil sem po cesti gori in doli in žejen sem bil. Salament ali sem bil žejen. Cesta je bila prazna. Par otrok se je valjalo po prahu, to je bilo vse. Babe so počivale, moški so pa v šmeclah krvav pot potili.

Na vogalu je bila velika hiša. Velika okna in velika vrata je imela, toda vrata so bila samo napol. To se pravi, da so bila vrata samo na sredi, zgoraj in spodaj je bilo pa odprto. Ker ni bilo nikogar ne noter ne ven, nisem vedel, da sta loputnici in da se odpirata.

Poleg vrat je bila slika, ki je še povečala mojo željo: ogromen kozarec piva in pod njim "Bets".

— Aha, — sem si mislil, tukaj notri je tolažba. Pa kako bi prišel do studenca?

Čakal sem in čakal, da bi videl, kako hodijo ljudje notri, pa ni bilo nikogar.

Preskočiti je bilo malo previsoko, zato sem se pa vrgel na vse štiri in sem se pod vrata splazil v salon.

Saloner je bil Slovenec. Takega gosta najbrž še ni imel. Ker sem bil še vedno kakor teliček na vseh štirih, me je začudeno vprašal: — No, odkod pa ti prihajaš?

— Iz Ribnice, — mu odgovorim.

— Se mi je zdelo, — je rekel in mi natočil največjo posodo, kar jih je imel za baro.

NADEŽDA KRUPSKAJA



vdova po pokojnem Ljenu, ki je nedavno umrla v Moskvi

VSAKEMU

ki naroči Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1939, pošljemo...

PANORAMO SVETOVNE RAZSTAVE v barvah. Razstavo bo odprta meseca aprila 1939. Na nasprotni strani panorame je ZEMLJEVID MESTA NEW YORKA, na katerem so označene vse večje ceste in ulice, avtomobilske ceste, parki itd. Na njem je seznam znamenitih poslopij, cerkva, nebotičnikov, univerz, gledališč, kopališč in letovišč. Zemljevid meri 19 x 25 inčev.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street : : : : : New York N. Y.

AKO NAMERAVATE

OBISKATI SVETOVNO RAZSTAVO, VAM JE TA ZEMLJEVID NEOBHODNO POTREBEN. —

KOLEDAR VAS STANE

50c s poštnino

(Rojake opozarjamo, da lahko, ko naročijo posamezne izvide Slovensko-Amerikanskega Koledarja za 1939, namesto, da pošljejo svoto — 50c v gotovini ali Money Order — priložijo k naročilu znanke po 3 oziroma po 2 centa.)

Za piruhe!

Najlepše Velikonočno Darilo, ki ga morete poslati svojcem v domovino, je denarna pošiljatev.

Poslužite se našega posredovanja za točno izvedbo vašega naročila.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York

Kratka Dnevna Zgodba

ZANE:

ROŽE NA PESNIKOV GROB

Cvetličarka Jančka je sedela za skromnim pultom v svoji mali, napolnjeni hišici in se poglabljala v neki zelo sentimentalni roman, ki je prav pred kratkim izšel v "Zabavni knjižnici." Jančka je vse dni samotarila med rožami v svojem paviljonu. Med opojnimi vonjavami, ki so se širile iz velikih lončenih vrčev in napolnjevali tesni prostor, je ob branju sentimentalnih romanov postala še sama do skrajnosti čustvena in otožna. Tudi danes so jo že ponovno obile solze, tako je sočustvovala z junakinja iz romana, ki jo je topla neusmiljena usoda.

Na belo pleskani leseni steni je urno tikala drobna urica, ki je bila s številčnikom in nihalom vred visoka komaj dobro pet, tako da je bila bolj podobna prikupni igrački, kakor zanesljivemu časomeru. Kljub temu pa ji je ta nežna stvarca že nekaj let prav natančno merila čas.

Prav tedaj, ko je ta igračka na steni z nežnim glasčkom odhala tri, je zabruhalo tudi v stolpu stolnice okraj trga. To je Jančko predramilo iz zatopljenosti. Dvignila je glavo in odložila knjigo. Odprla je predalec in potegnila iz njega majhno ogledalo. Od neprestane branja in ponovnega jokanja je imela oči vse zarile. Nejevoljna je odložila ogledalec in se dvignila. V križu jo je tako zbolelo, da je na glas vzdihnila. Potem si je pomenala pekoče oči in se zastemela skozi stekleno steno na trg, na katerega je tišala tako gosta megla, da se ni videlo niti nekaj korakov predse.

Jančka je sklenila roke in jih sprožila ob sobi, tako da so se zviljale navznoter in ji je počilo v vseh sklepih hkrati.

"O, Bog, kako je dolgočasno!"

Res, ti pusti zimski dnevi so bili do skrajnosti dolgočasni. Dopoldne je še nekako prešlo. Gospodinje so hodile na trg po živila in gredoč se je marsikatera spotaknila v cvetličarni.

da je kupila šopek za mizo. Popoldne pa v "Vesno" — tako se je imenoval Jančkin paviljonček — zlepa ni zašla živja duša. Tako se je sanjala deklica čisto dolgočasila ali pa se gubila v bolestitih sanjah. Tudi danes je bilo videti, da ne bo nikogar več v prodajalno in Jančka bi se bila najraje odpravila domov, da ne bi po nepotrebnem tratila luči in premoga, ki ga je srebrno barvani gašperček neizmerno požrl.

Nenadoma pa se je znašel v prostoru, kakor bi se utrgal mlad gospod, ki mu človek na prvi pogled ne bi bil privoščil mnogo čez dvajset let, in ji voščil dober dan.

"Klanjam se, gospodi!" je pozdravila Jančka nepričakovane gosta. "Želite, prosim?"

Mladi gospodič — po vsem videzu je bil akademik — se je obrnil proti pisnemu evetju. Jančka je stopila med rože in čakala, da bo izrazil svojo željo. Medtem pa je skrivaj ogledovala mladega kupea. Nič posebnega ni mogla najti na njegovem obrazu, a vendar se ji je zdel nekam znan in jo je pritegnil takoj, ko je vstopil. Kar vleklo jo je, da bi se zapletla z njim v pogovor, vendar ni mogla najti prave besede in ni se mogla spomniti, kje bi ga že srečala.

"Prav gotovo bo evetje za dekleta," si je mislila, a ni se upala na glas izraziti tega. Kljub temu pa je stopila k vazi živo rdečih nageljniov in svetlovala: "Morda bi le teh, gospod. Sveži so in hreč skrbijo bodo vzdržali vsaj štirinajst dni."

"Nu, pa prosim tri in nekaj zelenja zraven," je dejal in se namahnil.

"Prosim."

Zbrala je tri najlepše in pridala k vsakemu košato vejico asparagusa.

"Tako, da vas bo rajši imela!" mu je dejala in se poredno namežiknila, takoj je spoznala, da se ji je le preveč zapreklo. Preveč ji je bilo tako žal

neolikanosti, da je zardela.

"Gospodična, jaz nikomur ne nosim rož," se je bolj opravičil, kakor pokazal užaljenost. Sama ni vedela, zakaj se ji tresejo roke od razburjenja. Kar ni mogla urediti cvetov tako, da bi lepo stali. Gospodič jo je z nasmeškom na obrazu gledal in pravkar ji je mislil nekaj reči, a zmotilo ga je drobno dekletce, ki je zasoplo od nekega pričetka.

"Gospodična, prosim, to pisimo sem prinesla od gospodične Bojan," je dejala in se v isti sapi spet odbežala v meglo in mrak.

Mladega gospoda je ob tem imenu neprijetno zadelo in nehoti se je ozrl za dekletom.

"Bojana? Kaj pa ta spet piše?" V želji, da bi zadržala gospoda še nekaj časa, je odložila nedokončani šopek in prebrala pismo.

"Draga Jančka: — V meni spet klije silna bolečina. Tako se čutim zapuščen, da mi srce ne da miru in moram na njegov grob. Pa me je v tem strah na pokopališču. Prosim Te, bodi dobra in spremi me, če količkaj utegneš. Pripravi lepši šopek kakor navadno. — Pozdravlja Te

Bojana."

Gospod je bežno ujel samo podpis in vedel je, da ga slutnja ni varala. Predobro je poznal to pisavo. Nehote mu je vstala pred očmi slika: majhno in zavaljeno dekle, ki je imela noge čudno zvite in so ji sošolei na gimnaziji vzdeli ime "čopašči pondirek." Nekeč se je vanj zagledala. Potem ga je obsipala s pismi. Odgovore si je pisala sama in jih prebirala sošolkam ter jim pripovedovala, da nori za njo. Mnogo neumnosti je učenila na njegov račun. To ga je peklo, kajti njene sošolke so se muzale, kadar so ga srečale na promenadi. Vendar ni ničesar ukrenil v svojo obrambo.

Bil je prepričan, da je dekle bolno. Včas je pripovedovala neverjetne dogodovščine, ki naj bi jih doživela z njim. Vse pa so bile stvari, v katere je sama sveto verjela in jih imela do potankosti v spominu.

"Ubožica," je dejala Jančka ko je prebrala pismo.

"Še je kaj hudega premerilo tej vaši gospodični Bojan?" je postal radoveden.

"O, gospod, ko bi vedeli, koliko trpi to dekle! Veste, imela je nekega pesnika, ki jo je imel grozno rad. Pavle Sedlak — morda vain je znana njegova zbirka "Pozna pomlad." Kmalu potem, ko je zbirka izšla je umrl. Bila je ob njem v zadnjih trenutkih. Ko je umrl, ji je dejal: "Ničesar nimam, da bi ti zapustil. Vse moje je ta zbirka. Hranj jo s spominom name, saj si mi bila vse v življenju." Ob njegovi smrti se je prvič spoznala. Prišla je po rože za njegov grob. Od tedaj prihaja vsak dan in postali sva prijateljici. Moja najboljša odjemalka je. Včas jo spreminj na njegov grob. Še vedno je žalostna in zdi se mi, da ga nikdar ne bo mogla pozabiti."

Jančka je od sočutja vzdihnila kakor otrok, ki je prej dolgo jokala.

"Čudna zgodba, skoraj neverjetna. Pa ste vi, gospodična, poznali tega Sedlaka?" jo je vprašal gospod, ki je ves čas z zanimanjem poslušal.

Odkimala je. "Ali mi dovolite, gospodična, da se vam predstavim?" Prožila mu je roko. "Pavle Sedlak."

Kakor bi jo pičila kača, je zmaknila roko in silna groza se ji je utrlila v oči. Njen krik je bil preumiljiv.

Gospod se je še dalje smehljaj.

"Ne bojte se, gospodična. Nisem od mrtvih vstal. Hvala Bogu, nisem še umrl. Bojana pa se mi smili."

Ne da bi še kaj govoril, je položil na pult denar, vzel zavezani šopek in odšel.

Jančka, ki se je še vsa tresla od strahu, je gledala za njim in tedaj se ji je posvetilo: njegovo sliko (kupila jo je bila pri fotografu) je Bojana nosila s seboj.

Čez kakšna dva meseca po tem dogodku je Sedlaka srečal njegov prijatelj, primarij v ambulanci. Povedal mu je, da so pripeljali neko Bojano, ki neprestano naroča rože za njegov grob. Dejal je, da ne verjame, da bi dekle dolgo ostalo pri življenju.

"Ubožica," je dejal Pavle in mu je bilo resnično hudo.

Dete, avto in radio

Ena izmed najodličnejših angleških zdravnic za živčne bolezni je v nekem predavanju z ostrimi besedami napadla neko vrsto današnjih žensk.

Te ženske — je izvajala — živijo večinoma v predmestjih, imajo otroke, avto in radio in ne postanejo vse svoje življe-

nje duševno nič bolj zrele nego mladenke s 16 leti. Omišljajo si vse, kar jim odjemlje delo, avto, radio in psiček jim izpolnjujejo ves čas, potem se pa čudijo, da se jih lotevajo vse mogoče težave. V resnici so vse te težave le domisljije, to-

da zdravnik, ki bi jim to odkrito povedal v obraz, bi dosegel le to, da bi odšle k drugemu zdravniku. Tem ženskam bi bilo treba vzeti voz, sesalec za prah in preobremenjeno služkinjo, za to bi pa morale dobiti tri ali štiri otroke. Potem bi postale namah spet zdrave in pametne.

NA PRODAJ IMAM

par dobrih "dairy" in "poultry" farm. 96 akrov; deset krav; par konj, orodje, kokoši; hiša 8 sob; hlev, cementna cesta; elektrika; tekoča voda; trg za grade A mleko. Cena \$4750. Polovico takoj, drugo v obrokih. Na razpolago imam še več drugih farm, velikih in majhnih. Sedaj je čas kupiti. EVERETT KINCH, Agent, Schenectady, N. Y. Tel.: 2156.

(2x)

POSESTVO NAPRODAJ

V vasi PPODSLIVNICI nad CERKNICO v Jugoslaviji, — prodam lepo posestvo: hiša, hlev, skedenj, kozolec; hiša in hlev sta z opeko krita. Prodajam tudi njive, travnike, štiri dečje gozda. Gozd je starek in bukov. Zmerna cena za pravega kupea. Za pojasnila pišite na naslov:

FRANK KOROŠEC
R. D. 2,
Hartwick, N. Y.

(2x)

Poučni spisi:

AMERICAN NEW AMERICAN INTERPRETER. — Trda vez. 279 stran. Cena \$1.10. Učna knjiga za Nemce in za ose, ki so nemščine zmožni.

AMERIKA IN AMERIKANCI. Spisal Rev. J. M. Trunk. (608 strani.) Trdo vezano. Opis posameznih držav; priseljevanje Slovencev; njihova društva in druge narodne ustanove. Bogato ilustrirano. Cena \$5.00.

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERICLO. Semavh dr. F. J. Kern. Vezano. Cena \$2.00.

BURSKA VOJSKA. 95 stran. Cena 40c.

BODOČI DRŽAVLJANI naj naročijo knjico — "How to become a citizen of the United States". V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljenj. Cena 35c.

BREZPOSELNOST IN PROBLEMI SKRBNOSTI ZA BREZPOSELNE. 75 stran. Cena 35c.

DENAR. Spisal dr. Karl Engliš. 236 stran. Denarni problem je zelo zapleten in težaven in ga ni mogoče storiti vsakomur jasno. Pisatelj, ki je znan češki narodno-gospodarski strokovnjak, je razširil svoje delo tako, da bo služilo slehernemu kot orientacijski spis 9 denarju. Cena 80c.

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dolar. 278 stran. Cena trda vez. Cena \$1.50. Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

DO ORHIDA DO BITOLJE. 104 stran. Zanimiv potopis s slikami iz tistih krajev naše stare domovine, ki so Slovencem le malo znani. Cena 70c.

GOVEDOREJA. Spisal R. Legvart. 145 stran. 8 slikam. Cena \$1.25.

IZ TAJNOSTI PRIRODE. 83 stran. Poljudni spis o naravoslovju in zvezdopoznavanju. Cena 50c.

KOKOŠJEJEJA. Sestavil Valentin Haxinger. 64 stran. Cena trdovez 50 Broš. 35.

KRATKA SRBSKA GRAMATIKA. 68 stran. Cena 30c.

KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV. 95 stran. Cena 30c.

KNJIGA O LEPEM VEDENJU. (Urban.) Vez. Cena \$1.25.

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 str. Cena 50c.

KUBIČNA RAČUNICA. Trda vez. 144 str. Navodila za izračunavanje okroglega, romboidega in tesačnega lesa. Cena 75c.

LJUDSKA KUJARICA, najnovejša in praktična zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cena 50c.

MATERIJA IN ENERGIJA. Spisal dr. Lavo Čermelj. 8 slikam. 190 stran. Nauk o atomih, molekulah in elektroni. Poljudno pisana razprava o izlednih sodobnih znanostih. Cena \$1.25.

MLEKARSTVO. Spisal Anton Fevc. 8 slikam. 108 stran. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena \$1.00.



Kuharske KNJIGE

LJUDSKA KUJARICA

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cena 50c.

KUHARICA

965 navodil, 255 strani. Cena: broš. \$1.25, vez. \$1.50.

SLOVENSKA KUJARICA

Najpopolnejša izdaja, 728 strani.

\$5.00

Cena \$1.00

NAROD. K. IZUMIRA. 101 stran. Poljudni spis o najsevernejšem narodu na svetu, njegove lege in navade. Cena 40c.

NAŠE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBI in BESEDI. Opisal Fran Erjavec. 224 stran. Broš. Cena 40c.

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 stran. Vez... Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter železnodarstvo. Cena \$2.50.

ODKRITJE AMERIKE, spisal H. MAJAR. Trile deli: 162, 141, 133 stran. Cena mehko vez. Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c.

PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str... Priročna knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno. Cena 75c.

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Spisal dr. F. Veber. 341 stran. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti z glavnimi črtami sodobne filozofije. Cena 70c.

RUSKI REALIZEM. Spisal dr. Ivan Prijatelj. 413 stran. V knjigi so opisani predhodniki in idejni utemeljitelji te avtoritativne ruske struje. Cena \$1.50.

SPOMINI. (Zbirka: Jože Lavčar.) 243 stran. V tej knjigi obuja naš znanj potopisec župnik Lavčar spomine na svoja brezštevila potovanja. Cena \$1.50.

SPLOŠNI PODUR, KAKO OBDELOVATI IN IZBOLJŠATI POLJE IN VRTOVE. Cena broš. Cena 50c.

SLOV.-ANGLEŠKI IN ANGLEŠKO-SLOVENSKE. 148 stran. Cena 90c.

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. 143 str. Druga polovica knjige vsebuje nemško-slovenski slovar in kratko slovnico slovenskega in nemškega jezika. Cena 40c.

UVOD V FILOZOFIJO. Spisal dr. Franc Veber. 352 stran. Cena 75c.

UMNI KMETOVALEC. Spisal Franc Povše. Cena broš. Cena 50c.

VELIKI VSEVEDEŽ. 144 stran. Zbirka zanimivih in kratkočnih spretne stl; burke in šaljivi poskusi; vedeževalna tabela; punktiranje; zastavice. Cena \$1.45.

VODNIKI IN PREROKI. 128 stran. Knjiga je izšla v založbi Vodnikove družbe ter vsebuje življenjske moč, ki so s svojim delom privedli slovenski narod in upanjevala v svobodo. Cena 60c.

ZNANSTVENA KNJIZNICA, 78 stran. Zanimivosti iz ruske zgodovine in natančen opis vojaške republike zaporoških kosakov. Cena 50c.

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 stran. Cena 50c.

VERNE DUŠE V VICAH. Spisal Prosper Merimee. 80 stran. Cena... 30 Eden najboljših spisov francoskega mojstra. vsa iz našega kmetkega življenja.

VOLE SPOKORNIK (spisal Franc Moško; s "Znam") Trda vez. \$1.90

ZADNJI DNEVI NESREČNEGA KRALJA 60c

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ljubezen — nikdar ne ugasne

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. R.
15

"Dobro, torej, toda v tem svetem prostoru ne maram od tebe — ne — od vas, da me tikate. Torej prosim, dostojanstveno. Obiskali ste me, gospod baron, da govorite z menoj o prireditvi dobrodelnega bazarja?"

Baron se dostojanstveno in pretirano globoko prikloni. "Tako je milostljiva gospica, mimogrede tudi radi tega." "Zakaj pa me pravzaprav motite pri mojem zanimivem branju?"

Baron smeje pogleda na knjigo in med tem visoko nad komolecem poljubi roko.

"Vaša knjiga sploh ni niti zanimiva."

"Kako pa to veste?"

"Ker knjigo držite narobe; črke stoje na glavi."

Štefka smeje vrže knjigo na mizo.

"Predno ste prišli, sem jo držala popolnoma prav. Tukaj prosim, je znanstveno delo."

Baron se zopet prikloni.

"Katero z veliko slastjo požirate. Do besede vam verjamem, Štefka."

"Milostljiva gospica," ga opozori.

Baron naglo pritiska svoje ustnice na njena usta, predno mu more zabraniti. Jezno ga pogleda.

"Bodi vendar previden, Hardy! Tukaj v mojem stanovanju mi moraš prihajati dostojanstveno nasproti."

"Iz neumnega spoštovanja do tvojega kaznišniškega stražnika Rittberga, da, že vem."

"Torej te prosim, da se po tem ravnaš; dokler ne postane njegova žena."

Baron nagubani čelo.

"Nanj ti me ni treba spominjati, Štefka, že tako se dovolj jezim, ker si domišljuje, da je nekaj tako ljubkega, lepega in sladkega samo za njega na svetu."

"Toda Hardy, da se midva, ki sva reveža, ne moreva poročiti, mi ti menda ni šele treba povedati."

"Tega ne! Ima neizmerno mnogo denarja, tvoj stražnik jaz pa nimam nič drugega, kot svoj, v teh časih brezpomembnem naslov barona. Za kčo in sree pa te ne morem imeti."

"Za kaj takega se ti moram zahvaliti in ti menda tudi, kaj ne?"

"Pa vendar imamo pri vsem tem še plemenite želje, kajti oba natančno veva, Štefka, da sva za skupno življenje mnogo bolj prikladna, kot pa ti in gospod Rittberg. Se nisem imel te časti, da bi ga spoznal, toda kar si mi o njem povedala in o njegovih dolgočasnih idealnih zahtevah, to ni za tebe."

"Ne govorite o tem, gospod baron, kajti govorite o mojem bodočem možu."

"Od katerega se boste čez pol leta pustili ločiti, milostljiva gospica."

"Nikar ne govorite takih neumnosti, gospod baron, to bom rajši opustila."

Štefka si prižge cigareto in tudi baronu porine dozo.

"Zakaj pa ne bi govoril resnice, moja zelo cenjena milostljiva gospica? Bodi vendar odkrita, Štefka. Rittberg te dolžnosti že sedaj ne služi. Saj niti ne ve, kako je treba ravnati s tako sladkim dekletom, kot si ti."

Štefka nekoliko vzdihne in pihne dim cigarete.

"Seveda tega ne ve, toda ga bom že naučila."

Baron jo privije k sebi.

"Samo poskusi, Štefka. Tega ne sme nikdo drugi kot jaz, drugače ne bom zdržal."

"Saj tako ne vpij, Hardy."

"Kdaj pa te bo vendar poročil? Zeli se mi, da dolgo odlaš."

"Zelo dolgo, predolgo je to trajalo. Zaradi njegove matere se misva mogla poročiti, ker za svojo sinovo ni hotela nobene gledališke igralke. Sedaj pa je mrtva in ni več nobenih zaprek."

"Ha! Sedaj pa bo resno. Ali se smem prigrasiti za bodočega domačega prijatelja?"

"Precej nesramni ste, baron Salten. Pravzaprav bi vas morala postaviti pred vrata."

"E, beži, beži, Štefka, tega tvoje dobro sree ne dovoli. Saj vem, da me imaš mnogo rajše kot pa svojega stražnika Rittberga. Saj ne zna ceniti kar imaš najlepšega na sebi, tvoje razposajenosti. Kaj tako ljubkega in sladkega moram prepustiti komu drugemu, ker smo revni. Kar obesil bi se."

"Ali želite kako primerno vrvice?"

Baron jo temno in očitajoče pogleda.

"Prav resno mi je pri srecu! Ti pa si brez sree!"

"To se vam samo zdi," mu odvrne s koketnim pogledom v njegove oči.

Štefka, ali me imaš v resnici rada?"

Njene oči razgreto žare v njegove.

"Ali tega ne veš, neumni Hardy?"

Hardy jo zopet pritiska k sebi in ji pokrije usta in oči s poljubi. Nekaj časa si to dovoli in mu tudi odgovarja na njegove ljubčivosti, slednjici pa ga potisne od sebe.

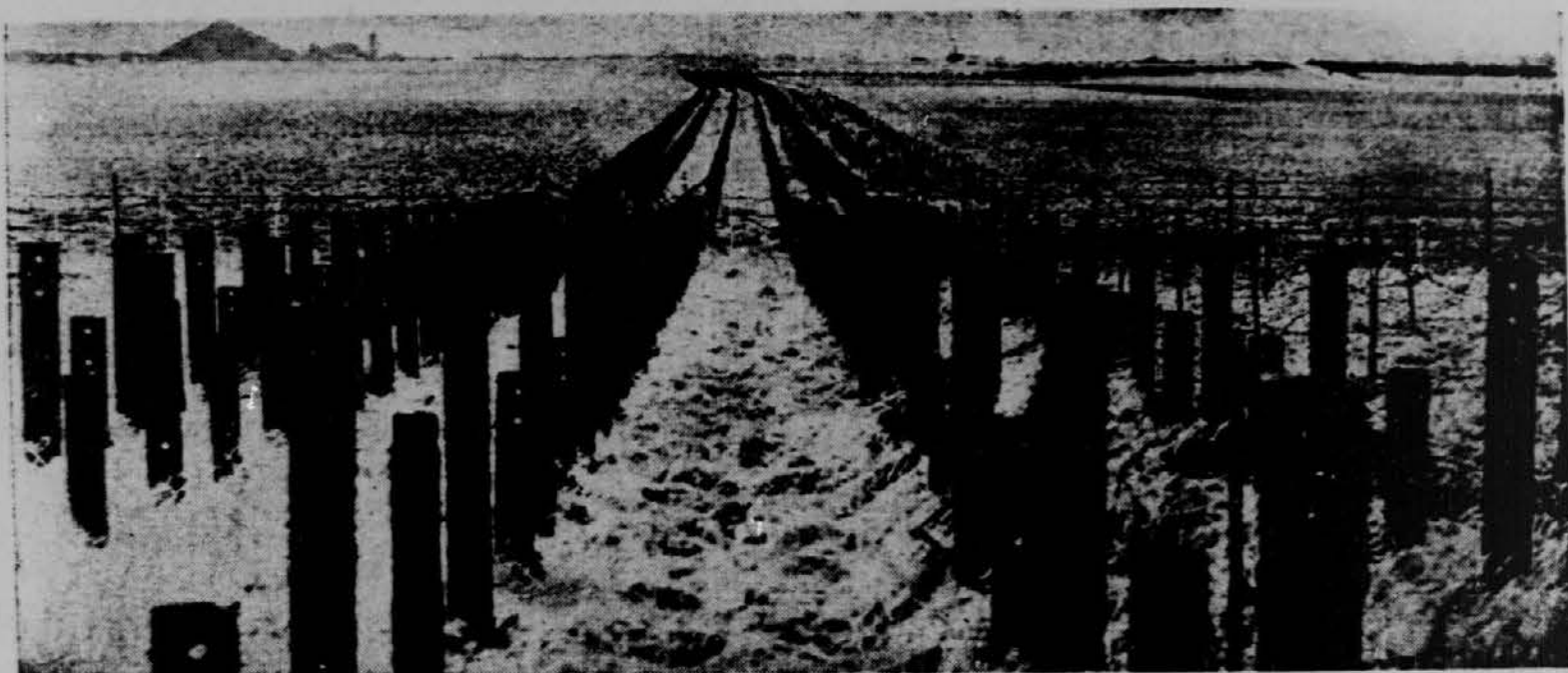
"Sedaj pa je dovolj, Hardy; sedaj moraš biti pameten, kam naj to pelje. Reven si, jaz pa nimam drugega kot svojo plačo. V desetih letih sem mogoče že prestara za svoj poklic in odkrito povem, več kot za šalo, pri meni ni. Z mojo mladostjo je tudi moje delo pri gledališču končno. Potem pa bi skupaj prodajala revščino. Ne, Hardy, pri svoji ljubezni do tebe tega ne morem. Svojega življenja se hočem veseliti in moram biti pametna za tebe in za sebe. Tudi ti si moraš poiskati kako bogato nevesto. Hans Rittberg mi bo dal krasno stališče; zavzemala bom važno in zavisti vredno mesto, bom bogata in bom imela vse, kar mi bo všeč. Za to pa bom že skrbela, da se boš spoznal s Hansom in da boš občeval v naši hiši. Navalice vsemu te ne maram izgubiti."

Baron ji pokrije roke s poljubi.

"Štefka, to mi je tudi življenje dolžno, da me napravi za tvojega zvestega hišnega prijatelja."

(Belo urhodnja)

PRIPRAVE NA PRIHODNJO VOJNO



Belgija je postavila ob nemški meji železne kole, ki naj bi preprečili nemškim tankom prodiranje v deželo.

Razne vesti. Pozor rojaki!

ČLOVEK Z MASKO.

Voditelj največjega angleškega laboratorija za kemično industrijo Mr. F. A. Treeth je navodila, kako se je treba ob plinskem napadu obnašati, izrazil z besedami: "V primeru plinskega napada zapri okna, ugasi luč, zavali se v kad s toplo vodo, priži pipo in se smeji iz vsega sree. Na ta način se ti ni treba ničesar bati, razen če bi bomba predrla strop." Žal, pa drugi strokovnjaki vprašanja ne odpravijo s tako lahkoto. Neki ameriški strokovnjak je izračunal, da bi 14.000 s gozdom napolnjenih bomb moglo v New York uničiti vsako življenje. Earl Halsbury, nadzornik angleške proizvodnje stela pa je izjavil, da bi bilo na London treba vreči 42 ton bomb z iperitom, pa bi se mogel zadušiti.

Nekateri vojaški strokovnjaki si sicer zagotavljajo, da do uporabe strupenih plinov nad civilnim prebivalstvom nikoli ne bo prišlo, pa kljub temu vse države svoje prebivalstvo mrzlično pripravljajo na uspešno obrambo. Ko se je prvič v svetovni vojni pojavil na fronti plin pri Ypernu, še ni bilo nobenega izdatnega obrambnega sredstva. Zbežani so stali vojaki po strelskih jarkih in kvečjemu mogli pred meglo, ki je lezla proti njim, bežati.

Nemci so se prvi znašli in so najprej uporabljali v kemične tekočine namočeno vato, ki so si jo ob plinskem napadu natakali v usta. Jeseni leta 1915 je že izšla prva preprosta maska, ki je imela že vse bistvene dele še danes najmodernejših mask. Leta 1916 so maske imele že tudi Angleži. Toda maske od začetka niso še tako preprečevale smrti, ker vojaštvo še ni bilo vajeno ravnati z njimi. Med ameriški četami je ob plinskih napadih 80 odst. vojakov umrlo zato, ker si niso znali dovolj hitro in prav maske pritrčiti. Pozneje je ta odstotek padel na 35 odst. kasneje na 2.5 odst. in 1918 so bile

maske že tako izpolnjene in moštvo tako izurnjeno, da tudi plinski napad ni povzročil tako groznega razdejanja.

Danes je že cela vrsta mask od najudobnejših do najpreprostejših. Različne pa so tudi po tem ali so namenjene civilnemu ali vojaškemu prebivalstvu. Angleške civilne maske vzdrže pri zelo zgoščenem plinu 15 minut, sicer pa tudi do 6 ur.

Nekatere države smatrajo za najvažnejšo nalogo, v mirni dobi civilno prebivalstvo opremiti s protiplinskimi maskami in ga izučiti, kako se rabijo. Angleska vlada je poleg vojaških mask naročila 30 milijonov mask za civilno prebivalstvo, ki jih bodo tovarne dobavile po 250.000 kosov na teden. Ena maska bo v prosti prodaji stala dva šilinga in bodo angleške maske najcenejše na svetu. Pričakujejo, da bodo še letos spomladi vse angleške ženske in otroci imele vsaka svojo masko. V Nemčiji je "državna zveza za zračno obrambo" ki je izdala geslo: "Reši samega sebe!" Doslej je zveza razpela 7.500.000 zaščitnih kletki z vsemi modernimi napravami. Italijanska "narodna zveza za zračno obrambo" ima milijon članov in je od leta 1935 razpela 100.000 mask po 50 do 75 lir za kos. Poleg tega je šef vlade Mussolini dal med delavstvo nekaterih važnih industrij razdeliti en milijon mask. Pred kratkim pa je bilo naročenih pet milijonov novih kosov za prebivalstvo velikih mest. V Franciji je doslej okrog osem milijonov mask, med katerimi pa jih je le nekaj tisočev med zasebniki. Pač pa ima vsak uradnik pri vodnih, plinskih, prevoznih električnih ali podobnih važnih napravah svojo najmodernejšo masko.

KADAR nameravate potovati v stari kraj;
KADAR hočete poslati denar v stari kraj;

se zaupno obrnite na nas, in postreženi boste točno in pošteno. Dolgoletna skušnja Vam to jamči.

Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na

SLOVENIC PUBLISHING CO.
:POTNIŠKI ODDELEK "GLASA NARODA":
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Maske se prodajajo v vsaki drogeriji, in sicer stane navadna "ljudska maska" 80 frankov, "luksuzna izdaja" 165 frankov in še bolj razkošen vzorec s svilinimi vložki 240 frankov. Priprave za obrambo so torej na vseh straneh zelo velike. Bog daj, da ne bi bilo nikogar, ki bi napadel.

KAŠLJAJ S PREVDARKOM.

Spreminjajoče se vreme pospešuje prehlade in kdor je prehlajen, običajno tudi kašlja. Tudi če sami ne kašljamo, nas pa vendar neprestano in pogostoma zelo neprijetno moti kašljanje sosedov pri delu, v gledališču, v cestni železnici in drugod. Pri tem dobivamo vtis, da ljudje le preveč kašljajo in da bi svoje dražljaje vendar lahko bolj obvladovali. Le tisti, ki sam trpi za kakšnim neprijetnim katarjem, ve, kako mučen je ta dražljaj.

Samo na sebi ima kašljanje zelo važen pomen; ima namreč nalogo, da spravi vsa tuja telesna in sluzne delce iz zgornjih dihal. Če pa ni sluze, če je le "suhi" dražljaj, tedaj se zli, da je kašljanje nepotrebno. A baš tedaj nas najbolj muči. To da s pravim kašljanjem tako rekoč si moremo ta mučni

dražljaj zelo olajšati. Kaj se to pravi: pravo kašljate?

Dihati bi morali skozi nos in sicer s sodelovanjem trebušnih mišic, izdihavati pa bi morali krepko skozi usta. Zrak, ki ga vdihavamo skozi nos, prihaja v dihalne organe skozi ozke odprtine počasi, se dobro ogreje, ovlaži in očisti. Sluznice v grlu, sapnika in pljučnih vršičkov torej ne more dosti dražiti. Če pa dihamo skozi usta, kakor delajo to otroci in mnogi odrasli, vdihani zrak kmalu osuši sluznice in jih obenem ohladi. Poskusimo dihati skozi nos in imejmo pri tem zaprta usta. Zrak, ki gre skozi sapnik, niti ne čutimo. Napravimo pokus tako, da vdihamo skozi usta. Takoj bomo začutili ohladitev in osušitev. In zakaj naj bi dihal s trebuhom? Pri površnem prsnem dihanju se prezračijo le zgornji deli pljuč, pri dihanju s trebuhom pa vsa pljuča in kašelj požene zato tudi sluz iz spodnjih delov vršičkov na dan.

Pri suhem kašlju, ki dela samo težave in poganja le malo izmečka ven, se moramo ravnati drugače. Skozi nos vdihani zrak malo pridržimo, potem se stvori malo sluze, ki jo izkašljemo in s tem si olajšamo

trajni dražljaj. Glasno govorjenje, kajenje in petje dražljaj seveda le povečujejo, zato bi morali te stvari omejiti. Gibanje na svežem zraku pa nam delo dobro, a tu moramo še posebno paziti na to, da dihamo skozi nos in imamo usta zaprta.

Svarilo previdnih mater otrokom na zimskih sprehodih: "Drži usta zaprta," je torej upravičeno, a morda ne toliko zavoljo tega, ker preprečuje prehlad, temveč zato, ker preprečuje dražljaj za kašljanje. Na žalost pa je majhne otroke težko pripraviti do tega, da bi se držali takšnih navodil. Dihajo vedno z odprtimi usti, če kašljajo in s tem si dražljaj samo povečajo. Tudi osloveški kašelj bi se dal nemara omiliti, če bi ga ne dražili vedno znova z napačnim dihanjem. Pri kašljanju trošimo naokrog tudi bacile, zato je pravilo zdravega ravnanja in dostojnosti, da se obrnemo pri kašljanju stran, od obrazov ljubih soljudi, in da si pridržimo roke pred usta.

Naročite še danes S. A. Koledar za leto 1939.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjsko jezero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK

BLAZNIKOVA
Pratika
za leto 1939
Cena 25c
s poštino vred.
"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.